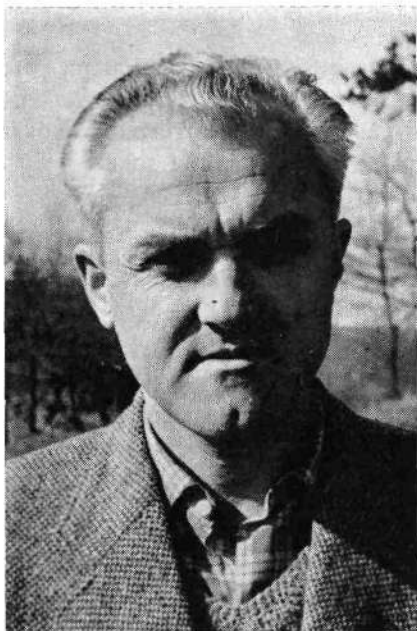

Deset tisoč strani prevoda ali Tiho poslanstvo Františka Benharta

Nisem strokovnjak za intervju. Toda ko sem prebral češki prevod Kosmačevega Tantadruja in Balade o trobenti in oblaku, teksta, v katerih zveni prevajalčev jezik tako čudovito, točno in v popolnem sozvočju z materinščino izvirnika, sem se počutil zadovoljnega, da niso samo Andrić, Babel, Camus, Faulkner, Greene, Hemingway, Kafta ali pa Sartre našli pri nas »svojega« prevajalca, temveč da tudi velikim pisateljem t. im.

malih literatur končno znamo dati to, kar zaslužijo. Takó sem začel malo premišljevati o tradiciji našega prevajalstva iz slovenščine, da bi odkril zaledje, v katerem se je rodil češki prevod Balade. Tradicija je seveda dolgoletna, toda njen novi vek se začneja šele v drugi polovici petdesetih let in ni naključje, da je zvezan prav z imenom prevajalca Balade — Františkom Benhartom, ki se je tedaj prvič predstavil s Kosmačevo prozo Očka Orel v knjigi Deset svetovnih novel (1957) in kmalu zatem s prevodom partizanskega romana Karla Gabeljška Dolomiti se krušijo. Nisem mogel drugače in ob prvi priliki sem obiskal doktorja Benharta v njegovem praškem stanovanju in ga najprej čisto prepros:o vprašal, kako se je pravzaprav to vse začelo . . .

Vse to se je začelo 25. marca 1939 na postaji v Mariboru: vlak s češkimi ubežniki iz Podkarpatske Rusije (jaz, štirinajstletni, med njimi), velika slovensko-češka bratska manifestacija, Hej Slovani!, mnogo darov (kot predtem že v Romuniji in na vsej poti po Jugoslaviji), med njimi turistični prospekt Maribora in okolice, katerega hranim še danes: bil je tiskan v slovenščini, srbohrvaščini in češčini in njegova slovenščina me je toliko očarala, da sem si že takrat rekel: Ta jezik bom začel po vojni študirati. Zgodilo se je, ostalo pa ima že »na vesti« dr. Oton Berkopec, »slovenski ambasador v Pragi«. Na prevajanje pa še dolgo potem nisem mislil; še med študijem sem sicer prevedel nekaj malega (tri prozne drobce, ki mi še danes ležijo v predalu, in nekaj pesmic, od katerih jih je takrat deset

izšlo v dnevnem časopisju), vendar je to bilo le »v okviru učenja«. Kdaj je v meni dozorel namen prevajati, res ne vem. Res pa je, da sem to do leta 1969 delal in hotel delati le na robu literarnokritične dejavnosti...

In vendarle je teh vaših prevodov že prav lepo število... Vzel bom kar po vrsti samo tiste knjige, ki so doslej izšle. Ciril Kosmač: Táta Orel (skupaj z novelami drugih avtorjev); Karel Grabeljšek: Dolomity se droli; Anton Ingolič: Odvážná cesta; Anton Ingolič: Viniční vrch; Prežihov Voranc: Jamnica; Prežihov Voranc: Slzičky; Beno Zupančič: Pohřební hostina; Beno Zupančič: Večírek; Svítání za tmavých nocí; Anton Ingolič: Tajný spolek PGC; Anton Ingolič: Večírek u Ady; Ciril Kosmač: Tantadruj a třeby blázni; Mira Mihelič: Novoluní... Ko k temu přistějeme vse to, kar je sedaj v tiskarnah (Samorastniki, druga Miheličeva) in kar iz različnih vzrokov še leži v rokopisu, bodisi v redakcijah bodisi doma (Kosov Oris filozofije, Tolmun tišine — antologija pesmi Minattija, Zajca, Strniše in Koviča, Cankarjevo Pohujšanje v dolini Šentflorjanski, Mikelnovi Zdravniki, Golijevo Srce igračk, Kocbekova Tovarišija), kar je izšlo samo v revijah (v Slovanskem přehledu, v Plamenu, v Hostu do domu, v Světovi literaturi in še marsikje drugje), radijske in televizijske igre, dobimo kar spoštovanja vredno število: deset tisoč strani prevedenega teksta... Temu pravim »stranska dejavnost na robu lastnega dela«!

Ali bi se še lahko spomnili na prvi tiskani prevod sploh?

Lahko. Bila je to Kajuhova pesem Materi padlega partizana v letu 1946.

Delate po naročilu ali pa imate srečo, da lahko prevajate, kar je vas najbolj prevzelo?

Večinoma si dela izbiram sam, toda precej sem jih prevedel oziroma uredil (izbore) tudi po naročilu: Ingoličevo Gimnazijko, Kosov Oris filozofije, antologijo jugoslovanske vojne proze Svitanje v temnih nočeh, izbor štirih pesnikov Tolmun tišine in tri igre — Cankarjevo Pohujšanje, Mikelnove Zdravnike in Vugovo Balado o temi. Po čudnem naključju so kar štiri ostale v rokopisu (vse tri igre in Kosov Oris), Tolmun tišine pa je odložen sedaj že za tri leta od prvotnega načrta.

Ko vidim ob vaših dosedanjih knjižnih prevodih drobni, danes že zastareli Zavadilov Slovensko-češki slovar, si v duhu govorim, kako morate zavidati tistim »srečnejšim« kolegom-prevajalcem iz »svetovnih jezikov«, ki so po tej strani založeni naravnost kraljevsko?!

Da, zavidam jim lahko marsikaj, ampak, saj veste, človek se privadi. Sicer pa — prevajanje z več slovarji ni pravzaprav tako odvečna stvar: slovarje imam v knjižnici za hrbtom in vstajanje k njim je nujna (pa še kako potrebna) telovadba, h kateri se drugače ne bi prisilil; neprenehoma se takó izpopolnujem v znanju nemščine in angleščine, da ne govorim o tem, da tudi v znanju abecede kot take; novi Češko-slovenski slovar (DZS 1967), ki je prišel po starem Zavadilovem, je zame in za moje prijatelje neizčrpen vir veselja: pridno si iz njega delamo izpiske in gojimo celo misel, da ob morebitnem trajajočem pomanjkanju družbeno neoporečnega humorja v čeških založbah predlagamo, naj ta slovar ponovno izdajo v znani knjižni zbirki HU-SA (humor in satira).

V češki literarnokritični praksi ni navada, da bi ocenjevali prevajalčev opus, ko izide češki prevod tujega dela. Spominjam se, da je pri nekaterih vaših prevodih napravila kritika izjemo. Posebno prevod Jamnice so zasluzeno ocenili kar z nekoliko strani. Saj je bil tudi eden od najtrših prevajalskih orehov, kolikor lahko presodim . . .

Jamnica mi je dala res veliko dela, toda predvsem na začetku, v prvi tretjini; potem pa je že steklo, imel sem namreč sijajnega in neutrudljivega svetovalca v prof. dr. Francu Sušniku, izvrstnem poznavalcu koroških, zlasti pa vorančevskih realij. Izmed mojih dosedanjih prevodov mi je vsekakor delala največ preglavic Kocbekova Tovarišija, tako čudovito enotna v svoji večni spremenljivosti, katero sem kljub vsej težavnosti — mogoče se zdi čudno, pa je res — hkrati prevajal z največjim užitek (užitek je bil tudi prevajati Kosmača in Miheličevo). Tem bolj obžalujem, da se je za zdaj znašel tudi prevod Tovarišije na slepem tiru.

Ko bi me sedaj vprašali, katerega prevoda sem bil ob izdaji najbolj vesel, bi brez pomisleka povedal, da je bilo to ob Samorastnikih (naslov češkega prevoda: Semeno větru). Tukaj malo prehitevam resničnost, kajti knjiga bo šele izšla, morda proti koncu zime — toda končno bo le izšla. Skoraj sedem (dolгих) let je namreč čakala v rokopisu pri založbi; tam je bila celo — za Slovence kajpada nerazumljivo! — pred nekaj leti sploh izpuščena iz programa, in to, kot so mi zagotavljali, ne zaradi prevoda. Kako naj bi se torej ne veselil otroka, vstalega od mrtvih!

Kaj bi nam bili pripravljeni zaupati iz svoje dolgoletne prevajalske prakse, posebno kar zadeva delovno metodo . . .

Glavna značilnost moje metode je počasnost. In tudi prav programsko nezaupanje vase, ki me sili tako rekoč na vsakem koraku preverjati ter preizkušati različne možnosti. Reklo bi se najbrž, da svoje prevode preptikavam enkrat, dvakrat . . . Pa nasprotno: stavke sicer zelo težko sukam iz sebe, toda večinoma ostanejo potem takšni, kot so, popravljam v glavnem samo še tiskovne napake. S to metodo je neločljivo povezano samosvoje pisanje na stroju, ki živo spominja na neizmerno dolge (ali kratke) rafale partizanskih strojnic iz Svetinove Ukane; zaradi tega noče moja družina ostati z mano v isti sobi, ko prevajam. Najznosnejši, namreč razmeroma enakomerni, so za čuda ti rafali v južnočeškem Miletínu za skednjem, kjer imam širok razgled čez njive in travnike prav do třebošške ceste daleč na obzorju in kjer včasih tudi kosim travo in sušim seno; to je, kot si zdaj vedno bolj pogosto pravim, malone zadnji pošten človeški posel v tem »času ubijalcev«, da se izrazim z verzom Kajetana Koviča.

Ko že govorimo o metodi, bi vas rad vprašal neko stvar, o kateri sem tudi jaz veliko razmišljal. Slovenščina in češčina sta na prvi pogled dva bližnja slovanska jezika. Toda res samo na prvi pogled. Vsak, kdor je vsaj malo poskusil prevajati iz slovenščine v češčino, bo potrdil, kako različna je notranja struktura obeh jezikov, posebno če skuša pisatelj ujeti stilno raven jezikovne izpovedi. Kakšne izkušnje ima pri tem prevajalec, ki to poskuša lepih nekaj let in je v obeh jezikih tako rekoč kot doma?

Najbolje bi bilo odgovoriti na to vprašanje kar v knjižni prilogi te številke Sodobnosti. Poskusil bom prihraniti uredniškemu svetu revije iz-

redne izdatke: slovenščina ima za sabo drugačen razvoj in razvojni ritem kot pa češčina, je nekoliko manj prožna in iz objektivnih vzrokov tudi mnogo »resnejša«. Seve, tudi njo čaka padec s piedestala, »vulgarizacija«, toda zakoni, razvojni prav tako kakor drugi, so zato tukaj, da bi jih spoštovali. To spoštovanje seveda ni obvezno za prevajalce iz slovenščine ali pa točneje: je, samo da mnogo manj. Ko presajam v češčino določeno (slovensko) snov, prenašam z njo hkrati tudi kos družbene atmosfere, iz tega kosa pa navadno ostane samo košček; s tem moramo računati in si prizadevati, da mobiliziram svoja izrazna sredstva za evociranje kar najbolj sorodne atmosfere domače proveniencie. Še konkretnjeje: ne morem se za vsako ceno držati akademsko striktno zahteve »zvestobe izvirniku« — zvestobo duhu postavljam nad zvestobo črkam; to se pravi: če se oddaljujem v posameznosti, večinoma dosegam njen »smisel v celoti« zvesteje, kot pa če bi trdovratno visel na delni »adekvatnosti«. Napredovati v prevajanju iz slovenščine v češčino torej pomeni sproščati svoj izraz (»deslovenizirati« ga) vedno globljega prenikanja v notranjo strukturo izvirnega teksta. In v zvezi s tem samo na kratko o pogovorni češčini: ponekod jo bolj ali manj uporabljamo, drugod pa ne. Pri stilno neizrazni ali pa celo indiferentni prozi (s skoraj absolutno neprožnostjo izpovedne aparature s pogovorno češčino je odveč prizadevanje, da bi oživili, »prekrvavili« besedilo prevoda. Svetinovo Ukano npr. tudi v dialogih prevajam — razen zelo redkih izjem — dosledno s književno češčino. Pri Kosmaču, Miheličevi, Ingoliču idr. je bilo nasprotno treba nekoliko poseči (pri vsakem drugače) po pogovornih prvinah; če tega ne bi storil, bi to pomenilo potegniti izvirnik v ravnino z drugo, nekako bolj otrplo, duhovno manj polno atmosfero.

Poskušate tudi narobe — iz češčine v slovenščino? Pri nas je bilo in je še nemalo takih »dvojnih beneficiatov«, Eisner, Zaorálek, Babler...

Prve članke v slovenščini sem napisal približno pred petnajstimi leti. Pisati v tujem jeziku je vsekakor lažje, kot pa vanj prevajati. Jeseni sem prevedel v slovenščino — in to docela spontano, pod vtisom smrti pesnika, ki sem ga visoko cenil — čudovito pesem Bohuslava Reyneka (kar tri dni sem se ubadal s tem prevodom). Ali bom še? Zakaj ne? Poezijo, teorijo morebiti tudi. Proze bi si najbrž ne upal.

Bohuslav Reynek (1892—1971)

S l a n a

Izmučene so polegale jesenske trave,
metulji premrli prvega svita kaplje
pijejo;

dvigajo krila svoja, vzleteli pa več ne bodo,
na cvetih zaprtih zeleno kot ogenj pod vodo
gorijo.

Tudi jaz izmučen grem, kukmak kraj ceste,
bel, krhek, nežen kot obleka neveste,
nabiram.

Kukmak lupim, roka diši od njega;
srce je težko, polno, bolj od vsega,
ljubezni.

Kukmak lupim, diši; vtem črede
bele zrem v duši, Jesen mlada
jih pase.

Prečista, dobra Jesen tu stoji,
ledeno tančico h glavi svoji
si veže.

Zanima me, kolikšne »norme« imate pri prevajanju? Kako dolgo ste se npr. ukvarjali z zadnjim Kosmačem?

»Norme« so precej različne. Včasih sem vzdržal od jutra do noči, zdaj le še do večera. »Norme« pa imajo v glavnem založbe; navadno dolgo odlašajo s pogodbo, potem pa se strašno mudi (splošno je tako s prevajalcem v vseh založbah: konj, navaden, seveda brez kril). Kosmača sem prevajal okrog pet tednov.

To, kar ste doslej prevedli, je samo vršiček ledenika nad gladino, kolikor gre za vaša doživetja iz prebrane slovenske literature. Predstavljam si, da tista glavna masa ledenika, namreč vse to, kar ste do sedaj iz slovenske književnosti prebrali, ostaja skrito pod gladino. Gotovo imate svoje priljubljene slovenske avtorje — razen tistih, ki ste jih prevajali?

Sicer je malo nevarno zame, vendar naj navedem štiri imena, kar po datumih njihovega rojstva: Lokar, Rebula, Zidar, Seligo. Ali je naključje, ravno njihovega nisem ničesar prevedel? (Ja, prevedel sem in objavil eno poglavje Zidarjevega romana Sveti Pavel.) Sploh to ni naključje! Vse te sem priporočal (Oh, kakšen uspeh bi moral doseči pri čeških bralcih zadnji Rebulov roman!), pa ne le enkrat in ne samo eno stvar; brez uspeha. Vsaj za zdaj. Mala slovenska literatura je pač za češke založbe dobra le kot hvaležen »dobavitelj« ozkogrnih lažjih žanrov... Nekaj je sicer boljše kot nič, vendar si že lep čas prizadevamo — vi kakor jaz in še drugi — da bi ta odnos spremenili.

Vi vsekakor niste samo odličen prevajalec, temveč tudi prav tako dober in spreten razlagalec slovenskih avtorjev in del. Priznam, da sem vedno z zanimanjem bral vse vaše uvode, spremne besede, eseje in poskuse, da bi vrednotili večja razvojna obdobja slovenske književnosti. Bilo bi tega že za celo knjigo, morda tudi za dve. Toda takih knjig pri nas, žal, ne izdajajo. Nemara ne boste imeli nič proti, če tu vsaj za slovenske bralce navedem nekoliko odlomkov in misli iz Vaše esejistike:

»Južnoslovenska književnost je bila že v obdobju med vojnama tesno povezana s politično in socialno resničnostjo svoje dežele; to kruto potrjuje dejstvo, da je postalo več kot sedemdeset pisateljev med vojno žrtev fašizma, naj bo v zaporih ali v taboriščih ali pa s puško v roki. Njena naloga pa se ni končala s tem, da je v letih najhujše ogroženosti stala ob strani bojujočih se partizanov. Ko pravim, da je za jugoslovansko književ-

nost postalo neizogibno, da se sooči z vsem tem, to nikakor ne pomeni, da bi morala literarno zajeti vse važne vojne dogodke, pa bi bila že »naloga izpolnjena« in bi šlo lahko naprej. Tudi to se sicer dela; piše se o posameznih časovnih in lokalnih fazah boja, o posameznih bojujočih se skupinah, prizadevamo si tudi skozi literarni medij ohraniti za prihodnost kar najzvestejše pričevanje o junaštvu in visokih moralnih kvalitetah ljudi med vojno. Povsod v takih primerih pa gre prej za literaturo kot dokument — s poudarkom na drugi besedi (čeprav med avtorji takšnih del velikokrat bemo tudi imena najbolj slovečih pisateljev). — Torej: ne upodabljati slik in slik o junaštvu »samo na sebi« (primernih lahko tudi za slabo zasnovana šolska berila), ne dokumentirati. Opraviti z zadnjo vojno, to je za južno-slovanska slovstva pomenilo in še pomeni mnogo več — predvsem dokopati se do odgovora na vprašanje o smislu boja in vsega trpljenja; na vprašanje, od kod izvirajo notranje sile v tem orjaškem nrvnem vzgonu naroda; na vprašanje o kontinuiteti preprostih, opaznih človeških usod, iz katerih je nenadoma privrela takšna nadosebna samozavest človeškega rodu v trenutku smrtne nevarnosti. Za takšno visoko poslanstvo seveda literatura ni mogla biti takoj zrela, zanj je mogla samo organsko, po naravni poti dozoreti: tudi s preprostim upodabljanjem dogodkov, tudi s preprostim dokumentiranjem. V tem je bila logika razvoja. Kakor je logika razvoja tudi v tem, da še danes vračanje v vojno ni anahronizem in bralec še vedno celo pričakuje — in ne neupravičeno — novih besed k stanju literature kot celote.« (*Iz spremne besede k antologiji Svítání za tmavých nocí, 1964*). Razgaliti stvari se pravi obenem razgaliti človeka, njegovo psiho, notranje kvalitete. Za to gre, se mi zdi, na prvem mestu v Možu, ki je strigel z ušesi. Vladimír Kralj je v tistem taborišču v Allgäu doživel svoje. Zadostovalo mu je lahko, da to izpove, da o tem pričuje; pa ne bi bilo to malo. Njegova izkušnja od tam pa si je izsilila mnogo globlji pogled »skozi žico« in hkrati s tem je zastavila neizprosno vprašanje o naravnosti človeškega obstoja. Odgovor je tale knjiga, vzeta iz najglobljih nižin človeškega, iz nižin, kjer človek postane gola žival z edinim smislom — ohraniti se. Najbolj bistvena značilnost človeškega obstoja pa je egoizem: takó nekako se glasi ta odgovor. Egoizem ne v tem smislu, da požira drug drugega, ampak egoizem kot tiha, neizizvalna kvaliteta, ki je skrita globoko v človekovi notranjosti in se, tem bolj zavratna, lahko oglasi tudi v trenutkih iskrenega sočutja z drugim... Kraljev pesimizem pa je kljub temu pozitivna vrednota, ker izhaja iz spoznane resnice, za resnico pa mu gre, naj je kakršnakoli. Svet še dolgo ne bo v redu, si pravi ob koncu knjige osvobojeni jetnik, namesto da bi vriskal v prihajajočo svobodo. Toda v njegovih besedah je skrit nabož vseh ustvarjalnih moči človeštva.« (*Iz spremne besede h knjigi V. Kralja Muž, který sířihal ušima, 1966*)

»Če bi moral reči, s čim me slovenska proza najmočneje privlači, bi ne razmišljal dolgo: njena moč je po mojem v tem, da je s svojimi koreninami trdno zrasla z rodno zemljo pisateljev in z življenjem njenih ljudi — da ne raste zgolj iz ideje domovine in iz ideje ljudstva.« (*Iz članka Slovenska proza ali zdravi regionalizem, 1956*) »Znova prebiram drobni izbor iz Zupančiča in sem kar začuden, kako se tudi v njem razodeva pesnikova miselnost in emocionalna kompleksnost, stvar, ki je danes, ob pesniških orkestrih, velika redkost; z njo je nekako tako kot s parnimi lokomotivami: čas gre proti njim, toda čas je gospod. Tem bolj je razveseljivo to, da te knji-

žice ne bereš kot kak gol pesniški življenjepis, saj so v njej vrednote žive, aktualne same po sebi. Ni pa to tako popolnoma ob sebi umevno — saj ima menda večina pesmi že več kot pol stoletja za sabo!« (*Iz članka Obrok nekega dolga, 1961*)

Vrniva se zdaj k prevajanju! Kakšni so vaši načrti za prihodnost, oziroma kaj si kot prevajalec že dolgo pa zaman želite?

Načrti bi bili. Ampak. Rad bi svobodno prevedel (adaptiral) Jurčičeve Rokovnjače, obljubili so mi, da bi prevedel Prežihovo Požganico. Obljubili so tudi še druge stvari, pogodbe pa ni za zdaj nobene. Nekaterih del se bom mogoče lotil tudi brez pogodbe; bom — saj več kot polovico Strniševih Žab imam že prevedenih kar takole v tri dni, in verjemite, to ni prav lahko delo! Če bi si zlomil nogo (kajti z nogo še ne pišem) in bi mi tekla bolniška, bi zavrgel »nedelovni« čas, ki ga zgubljam, ko hodim po založbah in ponujam slovenske naslove, in bi kar naravnost prevajal. Začel bi s tistimi štirimi (gl. zgoraj). Nekaterih avtorjev pa bi se prav rad lotil monografsko, ne kot prevajalec. Vsekakor bi šlo za sodobne književnike, takoj za njimi pa bi bil na vrsti stari Mencinger, dolgo me že vznemirja z določeno potezo neresnosti, ki je v slovenski literaturi tako redka.

In nasploh, želim (ko že to vprašujete) — sicer še ne tako dolgo, vendar toliko bolj zaman — da bi mi prevajanje iz slovenščine kdaj kmalu prenehalo biti vir preživljanja in mi bilo spet to kot prej (gl. zgoraj); pa da bi kdaj v prihodnosti svoje žezlo res lahko izročil svojemu sinu ali hčerki (ali pa obema), oba imata prve male prevode že za sabo, Vít pa celó radijsko igro.

Kaj če bi zdaj rekli še vsaj nekaj besed o svojem odnosu do Slovenije, o svojih vtisih s potovanj oziroma iz slovenskega kulturnega življenja, o katerem ste nekoč lepo napisali, da utripa z intenziteto, ki je za poldrugmilijonski (je bilo že res zelo davno) narod prav čudovita.

O tem že dalj časa pišem Knjigo o Sloveniji. Nastaja kot podrobni, sistematični itinerar, toda »vtisi s potovanj« se v njem prepletajo z objektivnim pogledom na preteklo in sodobno podobo Slovenije, v nji pa je seveda močno poudarjena umetnost, zlasti književnost. Če ne bom res imel kaj prevajati, bi jo moral končati do poletja 1972. (In to nogo si bom zlomil. Gotovo je gotovo.)

Kramljanje s Františkom Benhartom, ki sodi v isto generacijo kot Alojz Rebula, Ivan Minatti, Janez Žmavc, bi bilo res mogoče končati bolj zanosno in učinkovito: ne samo zaradi teh deset tisoč prevedenih strani, ampak tudi zaradi kvalitete teh prevodov. Mislim pa, da bo bistvo njegovega prispevka k češkemu prevajalstvu prav dobro izrazila tudi popolnoma preprosta ugotovitev: v teh (prvih) petnajstih letih svojega aktivnega prevajalskega delovanja je premaknil František Benhart raven čeških prevodov iz slovenščine in presneto povečal njihovo umetniško normo.

V Pragi, decembra 1971

*Viktor Kudělka
Prevedla Albina Lipovec*

DOBILI SMO V OCENO

- France Forstnerič, Pijani kurent.** Opremil in ilustriral Dragiša Modrinjak. Založba Obzorja 1971.
- Matej Bor, Šola noči.** Opremil Bronislav Fajon. Založba Obzorja 1971.
- Matej Bor, Bele vode.** Opremil Bronislav Fajon. Založba Obzorja 1971.
- Matej Bor, Zvezde so večne.** Opremil Bronislav Fajon. Založba Obzorja 1971.
- Anton Ingolič, Skozi življenje.** Opremil Matjaž Vidic. Založba Obzorja 1972.
- Svetlana Makarovič, Volčje jagode.** Opremil Matjaž Vidic. Založba Obzorja 1972.
- Andrej Inkret, Jovan Vesel Koseski.** Opremil Marko Pogačnik. Založba Obzorja 1971.
- Tomaz Kralj, Pesmi.** Opremil Marko Pogačnik. Založba Obzorja 1971.
- Primož Kozak, Peter Klepec v Ameriki.** Opremil Marko Pogačnik. Založba Obzorja 1971.
- Božidar Borko, Srečanja.** Opremila Miša Bernik. Založila Slovenska matica 1971.
- Janko Pleterski, Prva odločitev Slovencev za Jugoslavijo.** Opremila Miša Bernik. Založila Slovenska matica 1971.
- Zgodovina slovenskega slovstva VII. Spisal Viktor Smolej.** Uredil Lino Legiša. Opremila ing. arch. Jakica Accetto. Založila Slovenska matica 1971.
- Robert F. Kennedy, Sovražnik je med nami.** Prevedel Samo Savnik. Opremil Zdravko Vatovec. Založba Borec 1972.
- Taras Kermauner, Od eksistence do vloge.** Opremil Štefan Potočnik. Izdalo Mestno gledališče ljubljansko 1971.
- Mirko Šušteršič, Po mojih lovskih stezah.** Opremil Rado Čenčič. Ilustriral Jurij Mikuletič. Založba Lipa 1972.
- Timotej Noč, Sveta Barbara.** Opremil Zvest Apollonio. Založba Lipa 1972.
- Slovensko usodo krojimo vsi.** Izdalo Društvo slovenskih izobražencev, Trst 1971.
- Muzikološki zbornik, zvezek VII.** Izdaja Oddelek za muzikologijo filozofske fakultete v Ljubljani 1972.
- Anton Bajec-Pavle Kalan, Italijansko slovenski slovar.** Državna založba Slovenije 1971.
- Novejša hrvaška poezija. Izbral in uredil Radoslav Dabo.** Opremil Matjaž Vidic. Državna založba Slovenije 1971.
- Rachel Carson, Nema pomlad.** Prevedel Alojz Šercelj. Opremil Matjaž Vidic. Državna založba Slovenije 1972.
- György Láng, Primavera.** Prevedel Jože Hradil. Opremila Nadja Furlan. Državna založba Slovenije 1972.

POPRAVKI

Dva naša avtorja sta nam sporočila, da je po njunih tekstih šaril hudobni tiskarski škrat:

Dr. František Benhart iz Prage je zasačil tega škrate na delu na strani 207 druge številke v intervjuju, ki ga je z njim imel dr. Viktor Kudělka. Stavek, ki se začneja v 14. in konča v 17. vrstici, bi se moral pravilno glasiti takole: »Napredovati v prevajanju iz slovenščine v češčino torej pomeni sproščati svoj izraz (»deslovenizirati ga) hkrati z vedno globljim prenikanjem v notranjo strukturo izvirnega teksta.« In stavek, ki se začneja v naslednji, 18. vrstici, in konča v 21., se pravilno glasi: »Pri stilno neizrazni ali celo indiferentni prozi (s skoraj absolutno neprožnostjo izpovedne aparature) je odveč prizadevanje, da bi oživili, »prekravili« besedilo prevoda s pogovorno češčino.«

Matevž Hace z Podcerkve pri Starem Ložu pa nas je opozoril, da smo v letnem kazalu njegovo Vaško kroniko (pri navedbi ocene te knjige) spremenili v Visoško ... Zamenjava sicer ni neprijazna, pa vendar se opravičujemo.

Uredništvo